

MOBILITA SBÍREK

Pavla Obrovská

Registr sbírek / registrar

Moravská galerie v Brně / Moravian Gallery, Brno

+ 420 532 169 166

pavla.obrovska@moravska-galerie.cz

www.moravska-galerie.cz

květen 2011

A 552, Emil Filla, Dvě ženy 1913
olej, plátno, v. 138 cm, š. 122,7 cm
sign.: vpravo dole: Emil Filla / 13
sbírka Moravské galerie v Brně

Vincenc Beneš, Tanečnice

olej, plátno

Sbírka Národní galerie v Praze

Otto Gutfreund, Objetí

bronzová plastika

Sbírka Národní galerie v Praze

Kauza Diag Human

Kauza Diag Human je mediálně sledovaný spor mezi českým státem a firmou Diag Human ohledně státní zakázky na obchod s krevní plazmou, která měla být realizována na začátku devadesátých let. Firma Diag Human (původně Conneco, a. s.) se od roku 1996 soudí s českým státem o náhradu ztrát, které jí měly vzniknout na základě poškození dobré pověsti a následné ztráty zakázek.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kauza_Diag_Human

Výpůjčky praxe

Organizace výpůjček:

Předsmluvní postupy – kvalitní a včasné plánování výstavy...

Včasná oficiální žádost – čím dříve tím lépe

- zahraniční výpůjčky – min. 8 měsíců, ideálně 2 roky
- tuzemské výpůjčky – min. 3 měsíce, ideálně 8 měsíců

Žádost musí být zaslána písemně, podepsána statutárním zástupcem žádající strany a adresována statutárnímu zástupci, nebo na oficiálně uváděný kontakt půjčitele.

Žádost by měla obsahovat:

- **konkrétní údaje (kdo, co, kde, kdy a proč)**
- koncept výstavního projektu
- zdůvodnění proč požadované sb. předměty jsou pro výstavu důležité
- kontaktní osoby
- doklady důvěryhodnosti / Facility Report
- případně návrh smlouvy o výpůjčce
- informace o připravovaném katalogu/průvodci

Žádost by měla dále obsahovat:

- speciální požadavky
  - např. uznání státní záruky namísto komerčního pojištění
  - požadavek na poskytnutí reprodukčních podkladů v případě, že se připravuje katalog/průvodce výstavy

Pokud již na počátku jsou známe některé termínové skutečnosti – např. požadavek na vyzvednutí díla ve větším předstihu než standardní 3 týdny, nebo informace o připravované repríze s požadavkem předání díla přímo na místo druhého vystavení... - je dobré informovat půjčitele co nejdříve.

Smluvní agenda

Sbírkové předměty mohou být půjčovány pouze na základě uzavřené **výpůjční smlouvy** (podepsané a datované), která definuje všechny podmínky výpůjčky.

Smlouva by měla být doplněna o **protokol o předání/vrácení** sbírkových předmětů, který by měl být doplněn o aktuální stav díla a podepsán zástupci obou smluvních stran v místě a v termínu předání/vrácení díla.

V případě vypůjčování předmětů z oborů výtvarného umění bývá součástí smluvní agendy i Protokol o stavu díla, tzv. **Condition Report**.

Výpůjční smlouva by měla obsahovat:

- Identifikaci smluvních stran - informace o půjčiteli a vypůjčiteli, včetně zastupitele (výpůjčka mezi...)
- Předmět výpůjčky (včetně popisu a pojistné hodnoty děl)
- Účel výpůjčky (název výstavy, termín, místo)
- Trvání výpůjčky (+ ujednání o možném prodloužení nebo dřívějším vrácení)
- Způsob pojištění / garance za půjčené předměty (státní záruka)
- Způsob balení a transportu, příp. požadavek na kurýra
- Požadované klimatické a světelné podmínky pro vystavení

Výpůjční smlouva by měla dále obsahovat:

- Požadované umístění / instalace (uzamykatelná prachotěsná vitrína) a zabezpečení výstavních prostor
- Možnost kontroly podmínek během výstavy
- Zákaz jakýchkoliv úprav a zásahů do díla, postup pro případy poškození
- Finanční požadavky – např. adjustace, rest. příprava...
- Další zvláštní požadavky (např. imunita vůči zabavení...)

Výpůjční smlouva by měla dále obsahovat Závěrečná ustanovení:

- Zejména u zahraničních výpůjček ujednání o rozhodném právu a jurisdikci
- Podmínky uveřejnění v Registru smluv (z. č. 340/2015/Sb.)
- Datu účinnosti smlouvy

Poslední důležitým úkonem výpůjční smlouvy je datovaný podpis obou smluvních stran.

Finanční požadavky spojené s realizací výpůjčky:

- Pojištění
- Úhrada za přípravu sbírkového předmětu
  - adjustace, restaurování, focení
- Transport
- Úhrada nákladů za cestu kurýra (kontrolní výjezd)
  - cestovné, pojištění, ubytování, Per Diem, náhrada zaměstnavateli za práci kurýra
- Poplatek za výpůjčku tzv. Loan Fee
- Poplatek za administraci výpůjčky tzv. Administrative Fee

Výpůjčky - právní rámec

Předpis č. 89/2012 Sb. – Občanský zákoník

Díl 2	§ 2189 - § 2400	Přenechání věci k užití jinému	
	Oddíl 1	§ 2189 - § 2192	Výprosa
	Oddíl 2	§ 2193 - § 2200	Výpůjčka
	Oddíl 3	§ 2201 - § 2331	Nájem
	Oddíl 4	§ 2332 - § 2357	Pacht
	Oddíl 5	§ 2358 - § 2389	Licence
	Oddíl 6	§ 2390 - § 2394	Zápůjčka
	Oddíl 7	§ 2395 - § 2400	Úvěr

Oddíl 2: Výpůjčka

§ 2193 Základní ustanovení

Smlouvou o výpůjčce půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její **bezplatné dočasné užívání**.

§ 2194

Vypůjčitel nabývá právo věc užívat ujednaným způsobem, a nebyl-li ujednáno, způsobem přiměřeným povaze věci. Vypůjčitel není oprávněn věc přenechat jiné osobě bez svolení půjčitele.

§ 2195

- (1)** Půjčitel přenechá vypůjčiteli věc ve stavu způsobilém k užívání. Způsobí-li škodu vada věci, kterou půjčitel zatajil, nahradí půjčitel škodu vypůjčiteli z toho vzniklou.
- (2)** Půjčitel poučí vypůjčitele, jak věc užívat, nejedná-li se o pravidla obecně známá, anebo neplyne-li z okolností, že toho není zapotřebí. Neučiní-li to, nahradí vypůjčiteli škodu z toho vzniklou.

122/2000 Sb.

ZÁKON

ze dne 7. dubna 2000

o ochraně sbírek muzejní povahy a o
změně některých dalších zákonů

§ 9

(1) Vlastník sbírky zapsané v centrální evidenci **je povinen**

f) umožnit **zpřístupnění sbírky** nebo jednotlivých sbírkových předmětů veřejnosti pro studijní a vědecké účely **vystavováním**, veřejným předváděním jejich vzhledu, popřípadě funkce **nebo zapůjčováním** k dočasnému vystavování nebo veřejnému předvádění jejich vzhledu, popřípadě funkce v tuzemsku nebo v zahraničí s výjimkou podle odstavce 4;

Sankce za porušení zákona:

až do výše 100.000 Kč

(4) Povinnost podle odstavce 1 písm. f) se nevztahuje na sbírky nebo sbírkové předměty, které:

a) jsou **provizorně uloženy** v prostorách, v nichž s nimi nelze nakládat, aniž by byla ohrožena jejich bezpečnost nebo fyzický stav,

b) pro svůj **stav** nebo charakter neumožňují zpřístupnění veřejnosti, aniž by byla ohrožena jejich fyzická podstata,

c) jsou **preparovány, konzervovány nebo restaurovány**.

Zákon dále § 11 taxativně vymezuje důvody zapůjčení děl do zahraničí:

1) ???

2) ???

3) ???

§ 11

Vývoz sbírek do zahraničí

(1) Sbíрку nebo jednotlivé sbírkové předměty zapsané v centrální evidenci lze vyvážet z území České republiky pouze z důvodů vystavování, veřejného předvádění vzhledu, popřípadě funkce, preparace, konzervování, restaurování nebo vědeckého zkoumání, a to na dobu určitou a na základě povolení ministerstva.

Sankce za porušení zákona: až do výše 10.000.000 Kč

(2) Ministerstvo vydává povolení na základě žádosti vlastníka sbírky. Žádost o vydání povolení podává vlastník sbírky na předepsaném tiskopisu, jehož vzor je uveden v prováděcím právním předpise.

(3) Ministerstvo vydá povolení pouze tehdy, jestliže vývoz neohrozí fyzickou podstatu sbírky, popřípadě jednotlivých sbírkových předmětů a jsou-li poskytnuty dostatečné právní záruky pro její vrácení do České republiky.

(5) Sbírku nebo jednotlivé sbírkové předměty lze dočasně vyvézt z území České republiky jen ve lhůtě 1 roku ode dne vydání rozhodnutí ministerstva, kterým byl vývoz povolen, a to pouze na dobu stanovenou v tomto rozhodnutí.

(6) Celní úřad potvrdí část C tiskopisu jak při propuštění sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů do režimu vývozu nebo do režimu pasivního zušlechťovacího styku, tak při jejich zpětném dovozu. Vlastník je povinen po zpětném dovozu zaslat díl C tiskopisu ministerstvu nejpozději do 15 dnů ode dne ukončení platnosti povolení a je povinen ministerstvu nebo celnímu úřadu, který sbírku nebo jednotlivé sbírkové předměty propustil do režimu vývozu nebo pasivního zušlechťovacího styku (dále jen "příslušný celní úřad"), na vyžádání v jím stanovené lhůtě doložit, že dovezená sbírka nebo jednotlivé sbírkové předměty jsou totožné s těmi, které byly na základě povolení vyvezeny, popřípadě umožnit jejich ohledání.

Sankce za porušení zákona: až do výše 10.000.000 Kč

275/2000 Sb.

VYHLÁŠKA

Ministerstva kultury

ze dne 28. července 2000,

kteřou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek
muzejní povahy a o změně některých

dalších zákonů

Změna: 96/2013 Sb.

§ 5

Vývoz sbírek do zahraničí

V případě vydání povolení k vývozu sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů do zahraničí zůstává ministerstvu potvrzená část A tiskopisu, potvrzené části B a C obdrží vlastník sbírky, přičemž potvrzená část C provází sbírku nebo jednotlivé sbírkové předměty

§ 6

Vzory tiskopisů

3) Vzor tiskopisu žádosti vlastníka sbírky o vydání povolení k vývozu podle § 11 odst. 2 zákona je uveden v příloze č. 3 k této vyhlášce.

Metodický pokyn k zajišťování správy, evidence a ochrany sbírek muzejní povahy v muzeích a galeriích zřizovaných Českou republikou nebo územními samosprávnými celky (kraji, obcemi)

Č.j.: 53/2001

Závazný je tento metodický pokyn pro muzea a galerie zřizované ministerstvem.

Článek VIII

Vývoz sbírek do zahraničí

1) Organizace zodpovídá za bezpečnost zapůjčených sbírkových předmětů nebo dalších věcí movitých po dobu transportu a vystavování v zahraničí i za jejich včasný a bezpečný návrat.

2) Je-li součástí souboru sbírkových předmětů, které mají být vyvezeny do zahraničí, archiválie, kulturní památka nebo národní kulturní památka, je nutné žádat o vývoz těchto předmětů podle zvláštních předpisů:

3) Vypůjčí-li si organizace od jiné právnické nebo fyzické osoby předměty kulturní hodnoty za účelem jejich vystavování v zahraničí v rámci doplnění souboru vlastních sbírkových předmětů (na základě výpůjční smlouvy), pohlíží se na ně z hlediska jejich vývozu do zahraničí jako na sbírkové předměty organizace, která si je vypůjčila, a žádá o vydání povolení k vývozu podle § 11 zákona, pokud s tím jejich vlastník vyjádří písemný souhlas.

Článek IX

Dočasné přenechání sbírek jiné právnické nebo fyzické osobě

1) Přenechat dočasně sbírku nebo jednotlivé sbírkové předměty jiné právnické nebo fyzické osobě lze na základě písemně uzavřených smluv - smlouvy o výpůjčce, nájemní smlouvy a smlouvy dle ustanovení § 51 občanského zákoníku, tzv. innominátní (o dočasném fyzickém předání věci).

2) Smlouvou o výpůjčce mohou být sbírky nebo sbírkové předměty dočasně přenechány jiné právnické nebo fyzické osobě pouze k účelům studijním (badatelským či vědeckým) nebo výstavním, jako účelům ve veřejném zájmu. Výstavními účely je míněno vystavování ve veřejně přístupných expozicích a na veřejně přístupných výstavách. Smlouva musí obsahovat ustanovení, zaručující zajištění ochrany sbírky nebo sbírkových předmětů ve smyslu zákona. Výpůjčky jsou sjednávány ve veřejném zájmu bezúplatně. O výpůjčkách je v organizaci vedena samostatná evidence.

3) Na základě nájemní smlouvy mohou být sbírkové předměty dočasně přenechány jiné právnické nebo fyzické osobě pro účely výstavy určené pro omezený okruh návštěvníků (např. výstavy určené pouze pro klienty jedné firmy, pozvané návštěvníky společenské akce atp.), a dále pro účely propagační (např. filmování), pro účely dočasného přenechání historických hudebních nástrojů výkonným umělcům atp. Pronájem je sjednán vždy za úplatu a smlouva musí obsahovat ustanovení, zaručující zajištění ochrany sbírkových předmětů ve smyslu zákona. Nájemní smlouvy jsou vedeny v samostatné evidenci.

4) Na základě smlouvy innominátní (o fyzickém předání věci) lze dočasně přenechat sbírkový předmět právnické nebo fyzické osobě, která je oprávněna provádět preparátorské, konzervátorské a restaurátorské práce, opravy a doplňování sbírkových předmětů nebo vyrábět kopie, repliky a modely, pořizovat ve svých ateliérech obrazovou dokumentaci sbírkových předmětů pro účely propagační, publikační apod., k provedení sjednaného druhu práce. Innominátní smlouva je podmínkou k uzavření dohody o provedení práce, pokud se uzavírá podle ustanovení zákoníku práce nebo pro uzavření smlouvy o dílo, podle občanského nebo obchodního zákoníku. V samostatné evidenci vedené pro tyto účely jsou vždy obě smlouvy vedeny společně.

Článek X

Vystavování sbírek

- 1) Vystavování sbírek je přípustné pouze v prostorách, které zaručují ochranu sbírek ve smyslu zákona, včetně odpovídajícího osvětlení, zajištění optimální teploty a vzdušné vlhkosti, počtu dozírajících osob, přiměřeného stavebně technickému uspořádání výstavy apod. Zájem na ochraně sbírek je vždy nadřazen zájmu na její prezentaci.
- 2) Výstavní prostory musí odpovídat obecně závazným předpisům (např. požárním apod.) jak z hlediska ochrany sbírek, tak z hlediska ochrany a bezpečnosti majetku a bezpečnosti a hygieny návštěvníků.

Ministerstvo kultury České republiky

Č.j.: 14.639/2002

METODICKÝ POKYN

k provádění některých činností souvisejících s tvorbou sbírek, péčí o sbírky a vývozem sbírkových předmětů do zahraničí

Ustanovení tohoto metodického pokynu mají povahu doporučení, závazná jsou pro správce sbírek ve vlastnictví České republiky (muzea, knihovny).

Článek IV

VÝVOZ KULTURNÍCH STATKŮ DO ZAHRANIČÍ

1. Vymezení pojmu kulturní statek

Kulturním statkem pro účely tohoto metodického pokynu se rozumí:

- a) věc nebo soubor věcí, které jsou národní kulturní památkou ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů
- b) věc nebo soubor věcí, které jsou kulturní památkou ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů,
- c) věc movitá, která je archiválií ve smyslu zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- d) věc nebo soubor věcí, které jsou sbírkovým předmětem ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní hodnoty a o změně některých dalších zákonů, a jsou součástí sbírky zapsané v centrální evidenci sbírek (CES),
- e) věc movitá nebo soubor věcí movitých, které jsou předmětem kulturní hodnoty ve smyslu zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.

Tyto kulturní statky lze vyvážet do zahraničí pouze na základě souhlasu, povolení nebo osvědčení, které vydávají subjekty uvedené v citovaných zákonech.

■ ■ ■

DOPRAVA

Transportní firmy:

Kunsttrans Praha spol. s r.o. - www.kunsttrans.cz

ARTEX ART SERVICES s.r.o. - www.artexartservices.cz

HS Art Service Austria GmbH -
<http://www.hsartserviceaustria.com/>

HrubyMoving s.r.o. - <http://www.hrubymoving.eu/>

služby

reference

partneři

kontakt

o nás

Aktuální výstavy

Současné a budoucí výstavy

Malich

Jízdárna Pražského hradu

1.2. - 8.5.2013

Leopoldo Pomés / Carlos Saura:

Portréty

Instituto Cervantes Praha

Kunsttrans Praha

Balení a přeprava uměleckých děl

Naše firma se specializuje na **balení a přepravu uměleckých děl a sbírkových předmětů**. Zajišťuje i veškeré další související služby.

Firma Kunsttrans působí v tomto oboru již od roku 1974. Národní pobočky sídlí ve Vídni, Praze, Bratislavě, Budapešti, Záhřebu, Bělehradě, Bukurešti, Sofii a Kyjevě. **Pražská pobočka vznikla v roce 1991 jako jedna z prvních.**

ARTEX ART SERVICES

DOKONALÝ RÁM PRO VAŠE UMĚNÍ

ARTEX ART SERVICES s.r.o. je úzce specializovaná společnost, která nabízí komplexní řešení v oblasti transportu a uskladnění uměleckých děl. Naše služby staví na dlouhodobých zkušenostech a vyznačují se vysokou profesionalitou, kompetentností a flexibilitou. Díky členství v prestižním profesním sdružení ICEFAT se ARTEX Praha zapojil do celosvětové logistické sítě certifikovaných dopravců umění.

Přeprava uměleckých děl po celém světě

Profesionální balení a manipulace

Vyřizování celních formalit

Pojištění

Úschova a skladování uměleckých děl

---

deutsch

english

WIEN

A-1230 WIEN, Grossmarktstrasse 6

Tel.: +43 - 1 - 614 25 0

Fax: +43 - 1 - 614 25 20

wien@hsartserviceaustria.com

GRAZ

A-8045 Graz, Am Arlandgrund 2, Top 8

Tel.: +43 - 316 - 82 26 32

Fax: +43 - 316 - 82 64 44

graz@hsartserviceaustria.com

INNSBRUCK

A-6020 Innsbruck, Sterzingerstrasse 1

Tel.: +43 - 512 - 520 80 0

Fax: +43 - 512 - 520 80 80

ibk@hsartserviceaustria.com

BRATISLAVA

Slovenská národná galéria

81513 Bratislava, Riečna 1

Tel.: +421 - 2 - 5443 45 95

Mobil: +421 - 903 416 010

Fax: +421 - 2 - 5443 45 97

kriz@igs-hsartservice.sk

Official fine
arts standard

ATA EOF 091CDZN3

HrubyMOVING s.r.o.

[Úvod](#) [Stěhovací služby](#) [Příprava stěhování](#) [Průběh stěhování](#) [Vozový park](#) [Reference](#) [Pojištění](#)

Novinky

Stěhování a stěhovací služby s profesionály HrubyMOVING

Máte obavy ze svého **stěhování** a přemýšlíte na jakou společnost se obrátit? Máme pro Vás výhodné řešení. **Společnost HrubyMOVING** je jednou z největších a nejspolehlivějších společností v České republice. Naše centrály jsou Vám plně k dispozici. Poskytujeme *kompletní spektrum služeb stěhování*. Naše vozy jsou nadstandardně vybaveny pro veškeré tyto činnosti. *Vyškolенý profesionální tým* je připraven plnit všechna Vaše přání a představy. **Stěhování** opravdu umíme! Těšíme se na spolupráci.

ICQ

SK

▪ [Stěhování Praha](#)

▶ [Nezáv](#)

Vyzvednutí a vrácení předmětu výpůjčky:

- komunikace v dostatečném předstihu
- standardní jsou max. 3 týdny před výstavou a po ukončení výstavy pro vyzvednutí i vrácení děl
- pokud není smluvně konkrétně stanoven způsob transportu, pak je nutné v předstihu navrhnout půjčiteli firmu / příp. typ automobilu, kterým transport proběhne
- standardně transport organizuje vypůjčitel a půjčitel odsouhlasuje
- dílo si přebírá odborný pracovník vypůjčitele podepsáním protokolu o předání díla (někde je uvedeno přímo na smlouvě) příp. i vyplněním Condition reportu ve spolupráci s odborným pracovníkem (příp. restaurátorem) půjčitele.

Vyzvednutí a vrácení předmětu výpůjčky:

- pokud je transport realizován odbornou přepravní firmou, pak předání proběhne mezi firmou a půjčitelem, dále pak mezi firmou a vypůjčitelem. Během transportu přebírá odpovědnost za dílo firma.
- doklad o pojištění transportu musí být předložen nejpozději před vyzvednutím děl, ideálně s předstihem (např. 10 dní před realizací)
- u transportu specializovanou firmou bývá pojištění součástí balíčku

Vyzvednutí a vrácení předmětu výpůjčky:

- kurýrní doprovod je požadován v odůvodněných případech u tuzemských výpůjček, pravidlem bývá kurýrní doprovod u zahraničních výpůjček
- kurýr doprovází dílo během transportu (je-li to možné), je přítomen u vyložení v místě vypůjčitele, hlídá aklimatizaci, je přítomen vybalení díla a jeho instalaci v místě vystavení
- obalový materiál, není-li dojednáno jinak, zajišťuje vypůjčitel, případně najatá přepravní firma – hedvábný nekyselý papír, bubliny, kartonový obal, krabice na míru, tzv. klimastabilní bedna (polstrovaná dřevěná bedna vyrobená na míru)

Vyzvednutí a vrácení předmětu výpůjčky:

- Aklimatizace obalového materiálu – minimálně 24 hodin
- Balení děl probíhá až po kontrole a zaznamenání stavu jednotlivých děl
- Vybalování děl se realizuje ideálně v místě vystavení, v prostoru, který je klimatizovaný, čistý a připravený pro instalaci děl
- Bezprostředně po vybalení děl probíhá kontrola a zaznamenání stavu děl po transportu.
- Obecně přijaté normy pro manipulaci během nakládání a transportu děl upravuje Česká technická norma EN 15946 - Ochrana kulturního dědictví - Zásady balení pro přepravu

Finanční aspekty
jako překážka
mobility sbírek

Nutnost spolupráce:

- finanční náročnost výstav
- výstavní projekty není většinou možné realizovat bez výpůjček ze sbírek dalších institucí
- granty, zejména evropské jsou podmíněné spoluprací více institucí
- sdílení vědomostí a zkušeností – idea
- mobilita odborných pracovníků

Důvěra / nedůvěra:

- se vytváří mezi pracovníky partnerských institucí
- znalosti metod práce
- znalost bezpečnostních podmínek
- znalost sbírek (<http://www.europeana.eu/portal/>)
- princip Due Diligence „náležitá péče“
- obecně přijaté nástroje:
  - Condition Report (protokol o stavu díla)
  - Facility Report (bezpečnostní a klimatické podmínky)
  - Vzorové smlouvy
- Loan Fee – poplatek za výpůjčky je neetický

- Pojištění:

- komerční pojištění je jedním z největších nákladů, které zatěžují rozpočty výstav (viz zmiňované pojištění tří kreseb L. da Vinci z Londýnské královské sbírky, kde bylo za pojištění děl uhrazeno téměř 300tisíc Kč)

- finance, které by se mohly využít např. na zlepšení podmínek v muzeích a galeriích jsou tak přelévány komerčním firmám, kterými pojišťovny jsou

- Krytí:

Sdílená odpovědnost (transport)

Komerční pojištění

Státní záruka (kombinace s komerčním pojištěním)

- Pojistné hodnoty sbírkových předmětů
  - Extre Commercium – vyjmuto z trhu
  - Jde často o subjektivní hodnotu
  - Je správné kopírovat ceny trhu s uměleckými díly?
  - Jedinečnost
  - Maximální výše?
  - Agreed Value – schválená hodnota

Hodnota (Value, Valeur, Wert)

Důležitost, kterou jedinec nebo společnost objektu přikládá

Pozn. 1 Hodnoty mohou být různého druhu, např.
umělecká, symbolická, historická, sociální, ekonomická,
vědecká technická apod.

Pozn. 2 Hodnota se může měnit podle okolností, např.
podle způsobu posuzování, podle kontextu a času. Vždy by
mělo být uvedeno, z jakého hlediska je hodnota
posuzována.

Flabbergasted....

	Object 1.	Object 2.	Object 3.	Object 4.	Object 5.
Curator	€ 350,000	€ 1,000,000	€ 2,200,000	€ 200,000	€ 12,000,000
Auctioneer A.	€ 50,000	€ 500,000	€ 800,000	€ 200,000	€ 25,000,000
Auctioneer B.	€ 500,000	€ 500,000	€ 700,000	€ 1,000,000	€ 15,000,000

- Krytí:

Sdílená odpovědnost (transport)

Komerční pojištění

Státní záruka (kombinace s komerčním pojištěním)

KOMERČNÍ POJIŠTĚNÍ

- pojistná / schválená hodnota
- materiál
- místo uložení (délka a způsob transportu na místo vystavení)
- rizikové faktory v místě vystavení
- počet exponátů (možnost sloučení nákladů)
- historie pojistných událostí
- pojištění „ze hřebíku na hřebík

- Krytí:

Sdílená odpovědnost (transport)

Komerční pojištění

Státní záruka (kombinace s komerčním pojištěním)

SDÍLENÁ ODPOVĚDNOST

- pojištění výpůjčky pouze na transport
- dohodou institucí není požadováno pojištění po dobu vystavení
- není bez rizik, proto k dohodě dochází na základě důvěry a dlouhodobě budovaných vztahů
- funguje především na národní úrovni
- velký význam např. u dlouhodobých zápůjček

Bohužel, aktuálně je dle metodického pokynu MK vyloučeno podobný princip aplikovat i na přeshraniční výpůjčky, přestože v rámci Evropské Unie, byla tato možnost diskutována.

- Krytí:

Sdílená odpovědnost (transport)

Komerční pojištění

Státní záruka (kombinace s komerčním pojištěním)

STÁTNÍ ZÁRUKA – STATE INDEMNITY

- je to jeden z efektivních nástrojů jak eliminovat náklady na drahé komerční pojištění
- spočívá v převzetí závazku státem namísto komerčního pojištění - stát se zavazuje uhradit ze státního rozpočtu případnou ztrátu sbírkového předmětu či škodu na tomto předmětu vzniklou v souvislosti s jeho zapůjčením na veřejně přístupnou výstavu
- udělení státní záruky lze považovat také za potvrzení významu výstavního projektu, jako i potvrzení vysokých bezpečnostních a klimatických standardů

<https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1465854-svedsko-pry-dablovu-bibli-pujcilo-naposledy>

Státní záruka - Dva základní typy:

- 1) Stát kryje předměty, které si organizátor výstavy půjčuje na svůj výstavní projekt – zejména jde o zahraniční výpůjčky, ale může být použito i na národní úrovni – běžný typ st. záruky
- 2) Stát kryje výstavní projekty vyvážené do zahraničí – tím vyjadřuje podporu propagaci své národní kultury v zahraničí apod. – tento typ st. záruky je výjimečný

Zákon 203/2006 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů

- Metodický pokyn MK k poskytování náhrady za vypůjčený předmět podle zákona č. 203/2006 Sb.

Náhrada za vypůjčený předmět - § 6-9 a přílohy zákona – formuláře:

- Žádost o uzavření dohody o poskytnutí náhrady za vypůjčený předmět
- Identifikace předmětu, pro který je požadováno uzavření dohody o poskytnutí náhrady za vypůjčený předmět

§6 (1)

Vypůjčitel se může s půjčitelem dohodnout, že namísto pojištění vypůjčeného předmětu mu nahradí škodu vzniklou v souvislosti s jím pořádanou výstavou na vypůjčeném předmětu...

Vypůjčitel je oprávněn takovou dohodu uzavřít pouze, má-li uzavřenou dohodu se státem, v níž se stát zaváže, že mu za podmínek stanovených v tomto zákoně poskytne částku odpovídající škodě, která na vypůjčeném předmětu vznikne po dobu výstavy jeho poškozením, zničením, ztrátou nebo odcizením, a to i v případech kdy škoda vznikne v důsledku skutečností nastalých nezávisle na vůli vypůjčitele, včetně stávky, terorismu, vandalismu, živelné pohromy, nepředvídatelné ekologické události nebo průmyslové havárie...

§6 (2)

Dohoda může být uzavřena pouze pokud:

- se nejedná o předmět ve vlastnictví České republiky
- dohodnutá hodnota předmětu přesahuje 100 tisíc Kč
- předmět není komerčně pojištěn

Z pojistného krytí jsou vyjmuty škody:

- způsobené ozbrojeným konfliktem
- VYPŮJČITELEM
- pokud ke změně došlo v důsledku stárnutí předmětu

§7 (1)

Vypůjčitel předkládá MK žádost o uzavření dohody o poskytnutí náhrady za vypůjčený předmět nejpozději 10 měsíců před zahájením výstavy...

Žádost je předkládaná na tiskopisu, který je v příloze zákona.

K žádosti vypůjčitel přiloží písemný souhlas půjčitele s náhradou škody vzniklé na vypůjčeném předmětu namísto pojištění a s nejvyšší možnou částkou, kterou bude půjčitel jako náhradu škody požadovat na vypůjčiteli.

(3) MK posoudí žádost do dvou měsíců ode dne doručení žádosti

§ 8

- (1) Dohoda mezi MK a vypůjčitelem může obsahovat ujednání týkající se více půjčitelů a více vypůjčovaných předmětů a musí mít písemnou formu ...
- (2) Nedílnou součástí dohody je seznam vypůjčených předmětů s uvedenými identifikačními údaji a hodnotami jednotlivých předmětů, dále s identifikačními údaji půjčitele.
- (3) Ke dni převzetí je vyhotoven a podepsán oběma stranami protokol o stavu předmětů, ke dni vrácení předmětů je vyhotoven záznam k protokolu o stavu.

§ 9

(1) Půjčitel musí oznámit vzniklou škodu vypůjčiteli neprodleně po jejím zjištění, nejpozději však do 30 dnů ode dne uplynutí doby výstavy, jinak právo na odškodnění dle tohoto zákona zaniká.

Vypůjčitel neprodleně informuje MK ČR.

(2) Výše náhrady:

- a) Při ztrátě, odcizení či zničení – 100% plnění dle předem sjednané hodnoty mezi půjčitelem a vypůjčitelem
- b) Při poškození –
  1. dohodnutá cena za restaurování předmětu
  2. rozdíl, pokud došlo ke snížení hodnoty

Metodický pokyn MK k poskytování náhrady za vypůjčený předmět podle zákona č. 203/2006 Sb.

Přehledně rozepisuje:

- náležitosti podávání žádostí
- náležitosti předávání a vracení – Condition Report včetně čitelné a průkazné fotodokumentace
- náležitosti dohody mezi půjčitelem a vypůjčitelem
- prodloužení doby výstavy
- změna termínu výstavy

Výhody a nevýhody české státní záruky?

...

- + krytí ze hřebíku na hřebík
- + krytí do 100% výše pojistných hodnot
- + krytí bez jakékoliv spoluúčasti organizátora
- + neexistuje hodní hranice pojistné hodnoty díla
- + bez administrativního poplatku za podání žádosti

- státní záruka může být poskytnuta pouze státním příspěvkovým organizacím (v zahraničí je běžné, že o udělení státní záruky je rozhodováno na základě zhodnocení přínosnosti/významu výstavního projektu a standardů zabezpečení výstavních prostor)

- administrativní náročnost
  - žádost se musí odesílat s velkým předstihem – 10 měsíců (ČR vede, Itálie jako druhá v rámci EU – 5 měsíců)
  - k žádosti už musí být připojeno prohlášení půjčitele, že se SZ souhlasí (současně s čestným prohlášením, že se jedná o díla z majetku půjčitele a s prohlášením, že předměty nejsou po dobu konání výstavy pojištěna komerčně) tzv. Statutory Declaration

Ovšem naprosto zásadním nedostatkem je, že jsou z krytí vyloučeny škody způsobené vypůjčitelem – tato výluka je pro většinu půjčitelů nepřijatelná. Možností je komerční dopojištění exponátů na tyto druhy škod, což ale ve své podstatě odporuje principu státních záruk.

Jde o výluku ne zcela běžnou, nicméně se s podobným ustanovením můžeme setkat i v jiných zemích. Například v Rakousku je postavena SZ podobně a je pak na půjčiteli, zda komerční připojištění bude požadovat, případně s ohledem na dlouhodobé vtahy a znalost vysoké odbornosti a profesionality pracovníků vypůjčitele, bude akceptovat tuto výluku bez nutnosti komerčního dopojištění.

Odborná veřejnost požaduje novelizaci zákona 203/2006 Sb.

Efektivnost státní záruky se projevuje v překvapivě malém riziku tohoto systému, což dokazuje minimální množství škodních událostí. Během let 2003-2008 bylo ve členských zemích EU uděleno 5 605 státních záruk, přičemž vzniklo pouze 7 škodních událostí v celkové výši 79 981 EUR.

Např. ve Velké Británii, která je premiantem ve využívání systému, nebyla v průběhu posledních let žádná škodní událost.

Immunity from Seizure

Imunita proti zabavení

V roce 1965, představily Spojené státy Americké svou Imunitu proti zabavení. Staly se tak průkopníkem a vzápětí byly následovány i ostatními státy.

Potřeba vyplynula ze vzrůstajícího počtu právních sporů o vlastnictví předmětů kulturní hodnoty v důsledku žalob vznesených dědici kulturních statků, které byly vyvlastněny komunistickými režimy Východní Evropy (včetně Ruské Federace) a žalobami v souvislosti s Holocaustem.

- Co je Imunita proti zabavení?
- Proč poskytovat imunitu proti zabavení?
- Z jakého důvodu by mohly být kulturní statky zabaveny?

Co je Imunita proti zabavení?

„Právní záruka, že předmět kulturní hodnoty dočasně zapůjčený jedním státem, bude po dobu výpůjčky chráněn proti jakékoliv formě zabavení“.

Příčemž pojem zabavení má v tomto kontextu široký význam – zahrnuje všechny formy zabavení – vzetí do opatrovnictví, exekuce, obstavení, propadnutí, zabavení, navrácení, zadržení...

Proč poskytovat imunitu proti zabavení?

Imunita proti zabavení usnadňuje mezistátní zápůjčky

- Mezinárodní výměna (myšleno výpůjčky) kulturních statků je jedním z klíčových zájmů 21. století – potřeba mezinárodní spolupráce mezi muzei i kulturními institucemi je pevně zakotvena a všeobecně sdílena
- Existuje souvislost mezi kulturními hodnotami a diplomatickými vztahy – mezinárodní výpůjčky uměleckých děl mohou působit jako „vyslanci dobré vůle“ (Belgie, Polsko)

Imunita proti zabavení působí jako prostředek k přesvědčení váhajících půjčitelů, aby s výpůjčkou za hranice souhlasili.

Imunita vůči zabavení slouží jako ochrana zapůjčených předmětů proti jejich zneužití jako „rukojmích“ ve sporech obchodních či o určení vlastnictví.

Z jakého důvodu by mohly být kulturní statky zabaveny?

Existují dva hlavní důvody vznesení požadavku na zabavení kulturních statků:

- 1) **Spor o vlastnictví**
- 2) **Kompenzace dluhů**

Žalobce vždy vychází z předpokladu, že v zemi, kam bylo dílo půjčeno, má lepší šance na právní vyřešení sporu, oproti zemi, kde má majitel sídlo.

Samozřejmě mohou nastat i jiné situace, zabavení jako důkaz trestného činu, zástava...

1) Spor o vlastnictví - Typickým případem může být dědic oběti Holocaustu, nebo dědic sběratele umění v carském Rusku.

Tzv. případ Matissova obrazu „Tanec“

- dílo bylo v roce 1918 znárodněno Leninovým dekretem bez náležité kompenzace Sergei Šukinovi, jednomu z největších sběratelů umění v Rusku. Šukinovi dědicové se několikrát pokusili o zabavení díla.
- Jedním z pokusů byl požadavek o obstavení 21 děl (včetně díla Tanec), která byla zapůjčena z Ermitáže v Petrohradě a Puškinova muzea v Moskvě na velkou Matissovu výstavu v Centre Pompidou. Dědička se opírala o skutečnost, že vyvlastnění je v rozporu s francouzským právem. Rusko však mělo zajištěnu Státní imunitu, která byla soudem uznána.
- Obdobné žaloby podali dědicové i v dalších státech.

1) Spor o vlastnictví

tzv. případ „Velká Vápenka“:

"Scéna kolem římské vápenky" nizozemského malíře Pietera van Laera ze Státního zámku Valtice, 1991-1998

Obraz byl po jeho zapůjčení Památkovým ústavem v Brně Wallraf - Richartzovu muzeu v Kolíně nad Rýnem na výstavu obrazů ve dnech 28. 8. až 17. 11. 1991 zadržován v Německu na základě předběžného opatření Zemského soudu v Kolíně nad Rýnem, vydaného na základě žaloby lichtenštejnského knížete.

Kníže v žalobě požadoval vydání obrazu jako součásti lichtenštejnského majetku konfiskovaného v Československu po druhé světové válce na základě prezidentských dekretů Edvarda Beneše. Všechny německé soudy dospěly postupně k závěrům, že nemohou posuzovat poválečná opatření protihitlerovské koalice a rozhodovat o případech souvisejících s válečnými událostmi a následky druhé světové války. Zemský soud v Kolíně nad Rýnem zrušil dne 9. 6. 1998 své předběžné opatření z roku 1991 a obraz se mohl vrátit do České republiky.

Po prohraném sporu lichtenštejnský kníže pohrozil, že se Lichtenštejnsko obrátí na Mezinárodní soudní dvůr (MSD) v Haagu. Jurisdikci MSD by ovšem musela Česká republika pro daný případ dobrovolně přijmout. Kníže si vůči České republice činí nároky ve výši miliardy švýcarských franků (21 miliard korun) za majetek konfiskovaný Lichtenštejnům.

<http://www.valtice.cz/default.aspx?id=90>

2) **Kompenzace dluhů** – tento důvod je mnohem komplikovanější, protože se netýká sporu o vlastnictví a nemusí se tedy týkat ani samotného předmětu/díla

Tzv. případ NOGA ve Švýcarsku

V listopadu 2005 se švýcarská společnost pokusila zabavit 54 děl francouzských mistrů ze sbírek Puškinova muzea v Moskvě, která byla vystavena v Martigny ve Švýcarsku. Noga tvrdila, že jí má Ruská Federace zaplatit stovky milionů dolarů za údajný dluh a kompenzace. Švédský soud uznal požadavek na 63 milionů USD a pro dosažení realizování arbitrážního výroku, získala Noga příkaz k zabavení děl. Toto rozhodnutí bylo bezodkladně zrušeno na podnět švýcarských federálních úřadů, Švýcarská federální rada se opírala o článek ústavy, který umožňuje učinit „nezbytná opatření na ochranu národních zájmů“ a zdůraznilo, že „dle mezinárodního práva jsou kulturní poklady považovány za veřejný majetek a nemohou být předmětem konfiskace“

2) tzv. kauza Diag Human – zabavení tří děl z majetku Českého státu,, které byly zapůjčeny na výstavu ve vídeňském Belvedere

V 90. letech 20. stol. chtěla firma Diag Human obchodovat s krevní plazmou z českých transfuzních stanic. Firma tvrdí, že tento záměr selhal proto, že tehdejší český ministra zdravotnictví se údajně o společnosti zmiňovat negativním způsobem. V roce 2008 obdržela DH arbitrážní výrok, který nařizovat ČR zaplatit společnosti 9 miliard Kč. ČR se odvolala, ale jsou spory, zda odvolání bylo podepsáno úředníky k tomuto úkonu oprávněnými. DH tvrdí, že arbitrážní rozhodnutí je konečné, ČR tvrdí, že spor dosud probíhá na základě podaného odvolání.

Právníci DH se v květnu 2011 obrátili na vídeňský soud s požadavkem na zabavení děl z majetku ČR na základě Newyorské úmluvy o uznání a výkonu rozhodčích nálezů.

Již 1. června 2011 přeoslalo rakouské Ministerstvo spravedlnosti obvodnímu soudu e-mail z rakouského Ministerstva zahraničí, ve kterém bylo psáno, že dle mezinárodního zvykového práva je ČR imunní proti zabavení děl, neboť se jedná o majetek státu užitý v rámci výstavy vědeckého, kulturního a historického významu.

Stejný názor zastávaly i české úřady, které nahlížely na akt zabavení jako na porušení mezinárodního práva, neboť český majetek byl použit k výhradně nekomerčnímu účelu.

Vídeňský soud zabavení zrušil na základě všeobecně uznávaných principů mezinárodního práva.

Přestože imunita proti zabavení, její legislativní úprava, je již poměrně běžná, není stanoven jednotný přístup. Je to ovlivněno samozřejmě rozdílností právních systémů v jednotlivých státech.

Existuje např.:

- 1) Automatická imunita proti zabavení – jsou státy, mezi ně patří například Belgie, kde je imunita platná automaticky, na všechny předměty kulturní hodnoty, které jsou majetkem cizího státu a splňují určitá kritéria. Tedy není nutné žádat na konkrétní díla.
- 2) Oproti tomu je běžnější imunita na základě konkrétní žádosti (ČR).
- 3) Imunita se v některých zemích vztahuje pouze na majetek států,
- 4) naopak v jiných zemích zahrnuje veškerý majetek vypůjčený z cizího státu, včetně majetku soukromého.

Společným je však vždy podmínka nekomerčního důvodu vypůjčky díla.

Existují také:

Účinnější forma imunity proti zabavení, kterou je „Immunity from Jurisdiction“ (imunita proti jurisdikci) – která zaručuje nejen záruku návratu zapůjčeného předmětu půjčiteli, ale i garanci, že soudy v zemi, kam byl předmět kulturní hodnoty zapůjčen, se nebudou vznesenými nároky na jeho vydání vůbec zabývat.

Právně méně účinnou formou státní záruky je tzv. „Letter of Comfort“ – kdy jde o písemnou záruku navrácení kulturního statku, tzv. písemné prohlášení o bezpečném a včasném návratu. Letter of Comfort se ve většině případů opírá o mezinárodní právo, zmiňované v případě kauzy Diag Human.

Mezinárodní právo

- Úmluva o jurisdikčních imunitách států a jejich majetku – OSN z roku 2004 (UN Convention on Jurisdictional Immunities of States and Their Property) – úmluva sice ještě nevstoupila v platnost (musí být přijata minimálně 30 státy, v ČR zatím byla ratifikována v roce 2015), nicméně některé státy považují znění úmluvy za základ mezinárodního zvykového práva, viz rozhodnutí vídeňského soudu, který se usnesl, že obsah úmluvy skýtá dostatečné podklady pro postup státu dle mezinárodního zvykového práva, které poskytuje zapůjčeným kulturním statkům z majetku státu imunitu vůči zabavení.

Mezinárodní zvykové právo – musí vycházet z rozšířené, reprezentativní a v podstatě shodné praxe států – má odrážet širokou shodu mezi státy.

Část IV. Úmluvy se týká státní imunity proti zabavení. S určitými výhradami poskytuje v zásadě imunitu proti zabavení všech forem majetku, který stát **vlastní, drží nebo spravuje**.

V této části úmluvy je také článek, ve kterém je uvedeno, že tento **státní majetek nemá být považován za majetek komerční**.

Článek 21 má zajistit ochranu specifických kategorií majetku. Jednou z nich jsou „**předměty, které tvoří součást výstavy předmětů vědecké, kulturní nebo historické hodnoty a které nejsou vystaveny za účelem prodeje či k tomuto účelu určeny**.“

Odborná pracovní skupina pro mobilitu sbírek v EU, skupina zabývající se imunitou proti zabavení, poslala dotazník 27 členským státům, kde nejpodstatnější otázkou bylo, zda nakládá jejich země na základě (zvykového) mezinárodního práva s kulturními statky náležejícími cizím státům jako se statky určenými k veřejnému účelu a vyplývá z toho, že tyto statky jsou považovány za nekomerční.

Přibližně polovina členských států odpověděla kladně (Belgie, Kypr, Dánsko, Estonsko, Finsko, Malta, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Španělsko a VB). Druhá polovina neodpověděla jednoznačně záporně (vyjma Švédska), spíše vyjádřila **pochyby, zda se takové pravidlo ve zvykovém mezinárodním právu již dostatečně prosadilo.**

Pravděpodobně tato pochybnost je i motivací států (i těch, které přijímají mezinárodní zvykové právo), aby zakotvily pravidla mezinárodního práva do svých národních právních systémů (dalším z důvodů může být i usnadnění rozhodování soudů, aby nemusely dokazovat existenci mezinárodního zvykového práva a jeho vymezení a samozřejmě také požadavky dalších států podmiňující výpůjčku ze své země legislativním ošetřením imunity).

Jak jsem dříve zmínila, USA jako první uzákonily v roce 1965 imunitu proti zabavení (s tím, že jednotlivé státy mají ještě vlastní zákonné úpravy, např. NY). Ze zemí EU má prvenství Francie 1994, Německo 1999, Rakousko 2003, Belgie 2004, Velká Británie 2007, Nizozemí (nemá speciální zákon, ale je včleněno do OZ), Švýcarsko 2005, Finsko a ČR 2011...

Právní úprava v ČR:

Zákon 124/2011 Sb.

kterým se mění zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči

1.V § 20 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

(3) Věc vykazující znaky kulturní památky podle § 2 odst. 1, která byla na území České republiky zapůjčena cizím státem, jenž prohlásil, že tato věc je v jeho vlastnictví, nepodléhá provedení jakéhokoliv výkonu rozhodnutí ani exekuci a předběžným opatřením nelze uložit s takovou věcí nenakládat; nelze ani přijmout jakékoli rozhodnutí nebo opatření, které by bránilo vrácení takové věci tomuto cizímu státu.

...

§ 2

Kulturní památky

(1) Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky (dále jen „ministerstvo kultury“) nemovitě a movitě věci, popřípadě jejich soubory,

a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,

b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

Císařská konírna od 12. 12. 2011 do 4. 3. 2012

„Carský dvůr pod žezlem Romanovců. Poklady Moskevského Kremlu“

Na unikátní výstavu, představující na 150 vzácných předmětů ze sbírek Muzeí moskevského Kremlu

DUE DILIGENCE

Principy náležitě péče

Princip náležitě (patříčné) péče (due diligence) je souborem postupů a prověřování, prováděných muzei a galeriemi předtím, než dojde ke koupi nebo půjčce určitého předmětu.

Cílem těchto prověřování je zajistit, že předmět nabízený ke koupi, darem, jako výpůjčka, odkaz nebo výměnou nebyl získán nezákonně, nebyl nezákonně vyvezen ze země svého původu či z třetí země, kde by případně mohl být držen legálně (včetně země, kde se nachází muzeum).

Patříčnou péčí by se v tomto smyslu mělo podařit dohledat kompletní historii předmětu od jeho objevení/vyrobení až do okamžiku akvizice do muzea.

V současné době, kdy se na trhu objevuje zvýšené množství nelegálně získaných předmětů z oblastí válečných konfliktů (Irák, Sýrie, Afganistán atd.) je uplatnění tohoto principu pro veřejná muzea stále důležitější a ušetří řadu budoucích sporů a nákladů, protože nelegálně získané předměty mohou být bez náhrady zabaveny a vráceny do původní destinace.

V širší definici *due diligence*, která se vztahuje zejména k režimu udělování státní záruky, je termín vykládán jako povinnost nejen prověřovat původ předmětu, ale dodržovat všechny právní předpisy a zásady (včetně bezpečnostních předpisů a požadavků na vhodné prostředí pro dlouhodobou udržitelnou ochranu kulturních statků), které jsou rozhodné pro udělení nebo neudělení státní záruky.

V rámci tohoto výkladu lze pod principy náležitě péče zahrnout rovněž dodržování Profesionálního etického kodexu ICOM pro muzea.

Profesionální etický kodex představuje minimální normu pro muzea. Je souborem zásad podložených směrnici o profesionálním jednání, které by měly být uplatňovány, neboť muzea mají zvláštní závazky ke společnosti, pokud jde o ochranu a možnosti interpretace a přístupu k významným svědectvím, která uchovávají ve svých sbírkách. V oddíle věnovaném právnímu rámci pak zavazuje muzea k respektování mezinárodní legislativy zejména těchto úmluv:

- Úmluva na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu (Haagská úmluva, První protokol, 1954 a Druhý protokol, 1999);
- Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků (UNESCO, 1970);
- Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Washington, 1973);

- Úmluva o biologické rozmanitosti (OSN, 1992);
- Úmluva o odcizených nebo nezákonně vyvezených předmětech kulturní hodnoty (UNIDROIT, 1995);
- Úmluva o podmořském kulturním dědictví (UNESCO, 2001);
- Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví (UNESCO, 2003).

MINIMÁLNÍ STANDARD

Minimální standard mobility sbírek splní muzeum, které má:

- V rámci režimu zacházení se sbírkou zpracována obecná pravidla poskytování výpůjček vlastních / spravovaných sbírkových předmětů, doplněná o kategorie / typy sbírkových předmětů, na něž se vztahují výjimky podle § 9, odst. 4 sbírkového zákona nebo jejichž výpůjčka je omezená dlouhodobě.
- Tato obecná pravidla poskytování výpůjček včetně minimálních termínů nezbytných pro vyřízení žádosti zveřejňuje na svých webových stránkách, aby žadatelé mohli kvalifikovaně a včas zpracovat svou žádost.
- Má ve svém organizačním řádu zaveden takový systém administrace výpůjček, který zajistí jejich řádnou evidenci a sdílení požadavků na ochranu a nakládání s výpůjčkami a jejich reálné plnění.

- Dodržuje etické standardy a své poslání podle zřizovací listiny (statutu) a vyvaruje se využívání výpůjček k politickému, obchodnímu, odbornému nebo jinému tlaku a svou prezentační činností nelegalizuje nezákonně získané kulturní statky nebo falza nebo obchod s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin podle legislativy EU.
- Pečlivě zvažuje všechny aspekty výpůjčky, při vědomí jedinečnosti každé konkrétní výpůjčky rozhoduje o schválení podle jednotných pravidel, které nejsou diskriminační, a nemá nepřiměřené požadavky, které by zvyšovaly náklady na výpůjčku.
- Pečlivě zvažuje výpůjčku, pokud bezpečnostní podmínky vypůjčitele nejsou prokazatelně na stejné nebo vyšší úrovni než v instituci půjčitele.

- Veřejným muzeím poskytuje výpůjčky bezplatně, nebo si účtuje pouze přímé, doložitelné náklady plynoucí z realizace výpůjčky.
- V roli vypůjčitele žádá o výpůjčku s dostatečným časovým předstihem a na základě kvalifikovaně zpracované žádosti.
- Pečlivě zvažuje podmínky půjčitele, a pak dodržuje všechny smluvně uvedené podmínky výpůjčky a okamžitě informuje půjčitele, pokud dojde na jeho straně k jakékoliv změně nebo nehodě.
- V souladu se zákonnými předpisy vedenou agendu výpůjčních smluv a nezbytných povolení podle speciálních předpisů (např. dočasné vývozní povolení podle sbírkového zákona, podle památkového zákona, podle zákona o vývozu kulturních statků z celního území EU a dalších mezinárodních úmluv).

- V interních předpisech uloženo pro předměty z oborů výtvarného umění a ostatní jedinečné sbírkové předměty s vysokou historickou nebo pojistnou hodnotou, nebo obtížnou nahraditelností, nebo příliš křehké, citlivé na světelné a klimatické podmínky zpracovávat standardizovaný protokol o stavu díla s fotografií (tzv. Condition report) pro každý jednotlivý předmět výpůjčky a tyto dokumenty archivuje i po ukončení výpůjčky jako podklady pro další kvalifikovaná rozhodnutí v rámci správy a ochrany sbírky.
- Nastavena základní interní pravidla pro rozhodování o požadavcích na pojištění případně využití sdílené odpovědnosti nebo státní záruky při výpůjčkách sbírkových předmětů ve své správě a transparentní pravidla pro stanovování pojistné hodnoty předmětů.

- Zajištěno balení a přepravu sbírkových předmětů vlastními prostředky za dodržení základních principů bezpečnosti a ochrany pro daný typ sbírkových předmětů nebo balení a přepravu zajišťuje prostřednictvím specializovaných dopravců s proškolenými zaměstnanci a disponujícími kapacitou, materiálem, vybavením a technikou vhodnou pro přepravu kulturních statků.
- Zajištěno fyzické předání / převzetí předmětů, kontrolu jejich stavu, podpis příslušných protokolů a dohled nad výpůjčkou během transportu pověřeným odborným pracovníkem (kurýrem). Záleží na smluvním ujednání, zda doprovod zajistí kurýr půjčitele nebo vypůjčitele.
- Uplatňuje základní principy náležité péče, zejména prověřuje původ vystavovaných předmětů a respektuje ustanovení Profesionálního etického kodexu ICOM pro muzea.

Zákony, metodiky k mobilitě sbírek v ČR
Předpisy upravující nebo ovlivňující půjčování a pohyb
sbírkových předmětů v ČR

Zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- § 9 odst. 1 písm. f) – zpřístupnění sbírkových předmětů vystavováním nebo veřejným předváděním jejich vzhledu popř. funkce
- § 11 – vývoz sbírek do zahraničí; Sbíрку nebo jednotlivé sbírkové předměty lze do zahraničí vyvážet pouze dočasně z předepsaných důvodů, na základě vývozního povolení MK na speciálním tiskopisu, jehož platnost je jeden rok od vydání
- porušení povinností podle ustanovení § 11 je přestupkem, který může MK sankcionovat až do výše 10 miliónů Kč

Vyhláška MK č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- § 5 a 6 odst. 3 – upravují nakládání s jednotlivým díly vydaného vývozního povolení a vzor tiskopisu žádosti o vydání vývozního povolení

Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník

- § 2193 a následující – upravuje obecná pravidla výpůjčky a smlouvy o výpůjčce (= bezúplatné dočasné užívání věci)
- § 2201 a následující – upravuje úplatné dočasné užívání věci a pravidla nájemní smlouvy

Zákon č. 340/2015 Sb., o registru smluv

- Zveřejnění v registru smluv podle tohoto zákona ovlivňuje platnost a účinnost většiny výpůjčních smluv, pokud na ně nelze vtáhnout zákonnou výjimku

Zákon č. 20/1989 Sb., o státní památkové péči

- § 19 - Užívání kulturních památek pro vědecký výzkum nebo pro účely výstavní
- § 20 odst. 1 – vývozy kulturních památek do zahraničí
- § 20 odst. 3 – podmínky pro nezabavitelnost předmětu na území ČR tzv. imunita proti zabavení

Zákon č. 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů

- § 29 – vývoz archiválií – upravuje vývozy z území ČR – pouze na základě povolení Ministerstva vnitra na dobu určitou, za účely vystavování, konzervování, restaurování nebo vědeckého zkoumání
- § 39 – podmínky pro vystavování archiválií

Zákon č. 214/2002 Sb. o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropské unie, ve znění pozdějších předpisů 24

- Zákon stanoví další podmínky pro vývoz kulturních statků (tedy i sbírkových předmětů podle zákona č. 122/2000 Sb.) z celního území Evropské unie, je implementací podmínek podle právních předpisů EU. Určuje Ministerstvo kultury jako orgán oprávněný k udělování vývozních povolení. V případě archiválií je oprávněným orgánem Ministerstvo vnitra
- Kategorie kulturních statků, na něž se vztahují podmínky zákona, a finanční limity v Eurech k těmto kategoriím určuje Nařízení Rady (ES) č. 116/2009 o vývozu kulturních statků v příloze č. I. Hodnoty v Eurech mohou být přezkoumány po dvou letech a případné změny se pravidelně zveřejňují v Ústředním věstníku Evropské unie
- Nedodržení ustanovení tohoto zákona je sankcionováno až do výše 1 mil. Kč...

Zákon č. 203/2006 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých dalších zákonů

- § 6 – 9 Náhrada za vypůjčený předmět – upravují podmínky pro poskytování tzv. **státní záruky** na výpůjčky na výstavy

Nařízení Rady (ES) č. 116/2009 o vývozu kulturních statků

- Definuje kulturní statky (výčtem v příloze č. I), zajišťuje jejich ochranu při dodržení pravidel trhu EU pro obchodování s třetími zeměmi a stanovuje systém předkládání vývozních povolení vydávaných příslušnými členskými státy EU.
- Nařízení platí pro většinu sbírkových předmětů z oborů výtvarného umění, fotografie, filmy a jejich negativy, prvotisky a rukopisy (včetně map a partitur) a archivy a jejich prvky platí časové omezení starší 50 let, pro dopravní prostředky starší 75 let, pro archeologické předměty nebo sbírky, fragmenty uměleckých, historických nebo náboženských památek, které byly rozebrány na části, pro knihy (samostatně nebo ve sbírkách) starší 100 let, pro tištěné mapy starší 200 let, pro ostatní starožitnosti ve stáří 50 až 100 let (hračky, hry, skleněné předměty, zlatnické práce, nábytek, optické fotografické a kinematografické nástroje, hudební nástroje, hodiny a hodinky, předměty ze dřeva, keramické předměty, koberce, tapiserie, tapety, zbraně) a pro ostatní starožitnosti ve stáří přes 100 let.

Zároveň tyto předměty musí mít finanční hodnotu v těchto aktuálních limitech v eurech:

- v jakékoliv hodnotě – archeologické předměty, památky rozebrané na části, prvotisky a rukopisy, archivy
- více než 15 000 - mozaiky a kresby, rytiny, fotografie, tištěné mapy
- více než 30 000 – akvarely, kvaše, pastely
- více než 50 000 – sochy, knihy, sbírky, dopravní prostředky, ostatní starožitnosti
- více než 150 000 – obrazy

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1081/2012 k nařízení Rady (ES) č. 116/2009 o vývozu kulturních statků

- Definuje náležitosti a formuláře standardních povolení (doba platnosti 12 měsíců od vydání) a zvláštních otevřených povolení (doba platnosti maximálně 5 let) pro dočasné vývozy kulturních statků z celního území EU.

Metodický pokyn MK (č. j. 14639/2002) k provádění některých činností souvisejících s tvorbou sbírek, péčí o sbírky a vývozem sbírkových předmětů do zahraničí

- upravuje formuláře pro vývoz sbírky nebo sbírkových předmětů podle § 11 zák. č. 122/2000 Sb., včetně dodatku k prodloužení žádosti o vývoz

Metodický pokyn MK (č. j. MK-S 17733/2011) k poskytování náhrady za vypůjčený předmět podle zákona č. 203-2006 Sb.

- upravuje postup pro podání žádosti o státní záruku, náležitosti předání a převzetí vypůjčených předmětů a náležitosti dohody uzavřené mezi půjčkitelem a vypůjčkitelem

Metodický pokyn MK (č. j. MK-S 860/2013) k zapůjčování sbírkových
předmětů a jejich souborů ze sbírek muzejní povahy k dočasnému vystavování

Metodický pokyn MK (č. j. MK-S 6846/2014) k vývozům kulturních statků ve vlastnictví České republiky do zahraničí v režimu zákona č. 122-2000 Sb.

- upravuje povinnost státních organizací spolu s žádostí o dočasný vývoz doložit právní dokument o nezabavitelnosti vyvážených sbírkových předmětů (tzv. imunita proti zabavení), uvedení nahraditelnosti předmětu v případě ztráty nebo zdůvodnění rizik, která jsou s vývozem spojena a jaké znehodnocení sbírky by ztráta předmětu způsobila
- zdůvodnění významu (důležitosti) výpůjčky do zahraničí, zpráva o způsobu pojištění přepravě a dalších bezpečnostních opatřeních spojených s přepravou a vystavením

Metodický pokyn MK (č. j. MK 68653/2015 OMG) k vývozu kulturních statků z
celního území Evropské unie

- Upravuje náležitosti podání žádosti na MK